

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum omnis contumelia sit peccatum mortale? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

q 64. 65.
66.

Ad secundum dicendum, quod in tantum aliquis aliquem factis dehonorat, in quantum illa facta vel faciunt, vel significant illud quod est contra honorem alicuius: quorum primum non pertinet ad contumeliam, sed ad alias iniustitiæ species, de quibus supra dictum est *: secundum verò pertinet ad contumeliam, in quantum facta habent vim verborum in significando.

Ad tertium dicendum, quod conuitium & improprium consistunt in verbis, sicut & contumelia: quia per hæc omnia representatur aliquis defectus alicuius in detrimentum honoris ipsius. Huiusmodi autem defectus est triplex, scilicet defectus culpæ, qui representatur per verba contumeliosa; & defectus generaliter culpæ & pœnæ, qui representatur per conuitium: quia vitium consuevit dici non solum animæ, sed etiam corporis. Vnde si quis alicui iniuriosè dicat eum esse cæcum, conuitium quidem dicit, sed non contumeliam. Si quis autem dicat alteri, quod sit fur, non solum conuitium, sed etiam contumeliam infert. Quandoque verò representat aliquis alicui defectum minorationis, siue indigentia, qui etiam derogat honori consequenti quamcumque excellentiam: & hoc fit per verbum improprij. Quod propriè est, quando aliquis iniuriosè alteri ad memoriam, reducit auxilium, quod contulit ei necessitatem patienti. Vnde dicitur Ecclesi. 20. Exigua dabit, & multa improprietabit. Quandoque tamen vnum istorum pro alio ponitur.

ARTIC. II.

298

Inf. q. 158
a. 5. ad 3
Co. 1. Cor.
15. lect. 7
co. 2. si. Et
Ga. 3. in
prin
c. 8. to 5

Utrum contumelia, seu conuitium, sit peccatum mortale?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod contumelia vel conuitium non sit peccatum mortale. Nullum enim peccatum mortale est actus alicuius virtutis. Sed conuitiari est actus alicuius virtutis, scilicet eutrapeliæ, ad quam pertinet bene conuitiari, secundum Philof. in 4. Ethic. * Ergo con-

conuítium, siue contumelia, non est peccatum mortale.

¶ 2 Præterea, Peccatum mortale non inuenitur in uiris perfectis, qui tamen conuítia, vel contumelias aliquando dicunt, sicut patet de Apost. qui ad Galatas 3. dixit, O infensati Galatæ. Et Dominus dicit Luc. ultimo, O stulti & tardi corde ad credendum. Ergo conuítium, siue contumelia non est peccatum mortale.

¶ 3 Præterea, Quamuis illud quod est peccatum veniale ex genere, possit fieri mortale: non tamen peccatum quod est ex genere mortale, potest esse veniale, vt supra habitum est*. Si ergo diceretur conuítium vel contumeliam, esset peccatum mortale ex genere suo, sequeretur quod semper esset peccatum mortale. Quod videtur esse falsum, vt patet in eo qui leuiter ex surreptione, vel ex leui ira dicit aliquod verbum contumeliosum. Non ergo contumelia vel conuítium ex genere suo est peccatum mortale.

*1. 2. q. 72
a. 5. et 9.
88. ar. 4.
ad 5.*

S E D contra, Nihil meretur pœnam æternam inferni, nisi peccatum mortale. Sed conuítium, vel contumelia meretur pœnam inferni, secundum illud Mar. h. 5. Qui dixerit fratri suo, fatue, reus erit gehennæ ignis. Ergo conuítium vel contumelia est peccatum mortale.

R E S P O N D E O dicendû, quod sicut supra dictum est*, verba in quantum sunt soni quidam, non sunt in nocumentum aliorum, sed in quantum significant aliquid: quæ quidem significatio ex interiori effectu procedit. Et idè in peccatis verborum maxime considerandum videtur, ex quo affectu aliquis verba proferat. Cùm ergo conuítium, vel contumelia de sui ratione importet quandam dehonorationem, si intentio proferentis ad hoc feratur, vt aliquis per verba quæ profert, honorem alterius auferat: hoc proprie & per se est dicere conuítium vel contumeliã: & hoc est peccatum mortale nõ minus,

art. 2. q. 72.

Sec. Sec. Vol. ij. N quam

quã fur ñ vel rapina. Non enim homo minus amat suũ honorem, quam rem possessam. Si verò aliquis verbum conuitij vel contumeliã alteri dixerit, non tamen animo dehonorandi, sed fortè propter correctionem, vel propter aliquid huiusmodi: non dicit conuitium, vel contumeliam formaliter & per se, sed per accidens & materialiter, in quantum scilicet dicit id quod potest esse conuitium, vel contumelia. Vnde hoc potest esse quandoque peccatum, veniale, quandoque autem absque omni peccato. In quo tamen necessaria est discretio, vt moderatè homo talibus verbis vtatur: quia posset esse ita graue conuitium, quod per incautelam prolatum auferret honorem eius, contra quem proferretur: & tunc posset homo peccare mortaliter, etiam si non intenderet dehonorationem alterius. Sicut etiam si aliquis incautè alium ex ludo percussus grauitè lædat, culpa non caret.

Ad primum ergo dicendum, quòd ad eutrapeliã pertinet dicere aliquod leue conuitium, non ad dehonorationem, vel ad contristationem eius, in quem dicitur, sed magis causa delectationis & ioci. Et hoc potest esse sine peccato, si debite circumstantiã obseruentur. Si verò aliquis non reformidet contristare eum, in quem profertur huiusmodi iocosum conuitium, dummodo alijs risum excitet: hoc est vitiosum, vt ibidem dicitur*.

li. 4. eth.
c. 8. to. 5.

Ad secundum dicendum, quòd sicut licitum est aliquem verberare, vel in rebus damnificare, causa discipline: ita etiam causa discipline potest aliquis alteri quem debet corrigere, verbum aliquod conuitiosum dicere. Et hoc modo Dominus discipulos vocauit stultos, & Apostolus Galatas insensatos. Tamen sicut dicit Augustinus* in libro de sermone Domini in monte, rarò & ex magna necessitate, obiurgationes sunt adhibendæ, in quibus non nobis, sed vt Domino seruiatur, inflamus.

li. 2. c. 30.
nã remon-
tè a fine,
tom. 4.

Ad

Ad tertium dicendum, quod cum peccatum conu-
nitij, vel contumeliæ ex animo dicentis dependeat,
potest contingere, quod sit peccatum veniale, si sit
leue conuitium, non multum hominem dehoneſtās,
& proferatur ex aliqua animi leuitate, vel ex leui
ira, absque firmo proposito aliquem dehoneſtandi:
puta cum aliquis intendit aliquem per huiusmodi
verbum leuiter contriſtare.

ARTIC. III.

*Utrum aliquis debeat contumelias sibi illatas
sustinere?*

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod ali-
quis non debeat contumelias sibi illatas su-
stinere. Qui enim sustinet contumeliam sibi illa-
tam, audaciam nutrit conuitiantis. Sed hoc non
est faciendum. Ergo homo non debet sustinere
contumeliam sibi illatam, sed magis conuitianti re-
spondere.

399
Inf. 4. 75
2. 4. ad 1.
Et opusc.
19. c. 16.

¶ 2 Præterea, Homo debet plus se diligere,
quàm aliam. Sed aliquis non debet sustinere, quod
alte ei conuitium inferatur. Vnde dicitur Proverbio-
rum vigesimo sexto, Qui imponit stulto silentium,
iras mitigat. Ergo etiã aliquis non debet sustinere
contumelias sibi illatas.

¶ 3 Præterea, Non licet alicui vindicare seip-
sum, secundum illud, Mihi vindictam, & ego retri-
buam. Sed aliquis non resistendo contumeliæ, se vind-
dicat, secundum illud Chrysoſtomi, Si vindicare
vis, sile, & funestam ei dedisti plagam. Ergo aliquis
non debet silendo sustinere verba contumeliosa, sed
magis respondere.

ho. 43. in
Mat. cir-
ca med.
habetur
ad sensu.
Et hom.
85. a me.
80. 20.

S E D contra est, quod dicitur in Psal 37. Qui in-
quirebant mala mihi, locuti sunt vanitates. Et po-
ſtea subditur, Ego autem tanquam surdus non audie-
bam, & sicut mutus non aperiens os suum.

R E S P O N D E O dicendum quod, sicut patien-
tia necessaria est in his quæ contra nos sunt, ita etiã
in his quæ contra nos dicuntur. Præcepta autem pa-

N a tien-